

DRETS HUMANS I PRIVACIÓ DE LLIBERTAT

Formació en l'ús d'instruments de defensa davant la privació de llibertat

Curs d'extensió universitària (4 crèdits)

Direcció: Iñaki Rivera Beiras (Observatori del Sistema Penal i els drets Humans)

Coordinadors: Alejandro Forero (OSPDH), David F. Fuertes (IRÍDIA).

Presentació.

Malgrat els avanços de la nostra cultura de compromís amb els drets humans, continuem constatant des de fa dècades una profunda desatenció i indefensió jurídica i social de les persones que pateixen diferents tipus de privació de llibertat. En els últims anys, i especialment en els últims mesos, diferents jornades, reunions i altres espais compartits entre presos/es, ex-presos/es, familiars, activistes, metges, juristes i persones interessades en aquesta oblidada esfera de la vida social, han evidenciat la necessitat d'oferir un espai comú de capacitació i formació en matèries que es centren en la privació de llibertat carcerària i en les seves conseqüències.

En particular, s'ha evidenciat la necessitat de reunir esforços per a tractar les causes que fragmenten un possible pla d'atenció integral a les persones que, com a presos/es o com a familiars, pateixen els nocius efectes de l'empresonament. Aquest curs vol generar el coneixement i capacitació col·lectiva per a abordar la manera de posar en comú tots aquests esforços i reforçar així la protecció tant a les víctimes que ja ho són, com a les víctimes potencials d'aquest tipus de violència.

Aquest curs, per tant, neix d'aquesta reflexió prèvia i pretén reunir-nos per a estudiar, capacitar-nos i prendre decisions que siguin propositives per alertar sobre les múltiples necessitats que mereixen una atenció específica a la problemàtica dels instituts penals i penitenciaris del present i tendir a la seva superació.

Per a donar continuïtat a aquestes constatacions, aquest curs ha reunit un conjunt multidisciplinari de professionals i experts/es en matèria penal i penitenciària, però també a familiars de presos/es i persones que han viscut de primera mà experiències de privació de llibertat.

Amb tots/es ells/es, a més, al final del període de formació proposat, es pretén celebrar un Taller Col·lectiu on posar en comú les inquietuds que puguin anar en la direcció de crear, des de la societat civil, una veritable xarxa catalana de suport social i jurídic a persones privades de llibertat.

Organització.

El curs està organitzat des de l'Observatori del Sistema Penal i Drets Humans de la Universitat de Barcelona (OSPDH) i del Centre per la Defensa dels Drets Humans IRÍDIA.

Col·laboracions.

El curs de formació es realitzarà amb la col·laboració dels afectats/des així com de familiars de persones privades de llibertat i associacions de defensa dels drets humans (Clivella; Alerta Solidària; Associació Catalana per a la Defensa dels Drets Humans, ACDDH; Familiars de Presos a Catalunya, l'Organització Mundial contra la Tortura, OMCT; Iacta) i amb el suport mitjans de comunicació independents i crítics.

Duració i horaris.

- El curs s'iniciarà el 15 de març de 2019 i termina el 27 de abril.
- Constarà de 44 hores presencials repartides entre quatre divendres a les tardes de 16 a 20 (4 hores), i quatre dissabtes de 10 a 14 i de 15 a 18 (7 hores)

Preu de la matrícula: 200 €

Lloc: Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona.

Titulació obtinguda: Diploma d'Extensió Universitària (emès per la Universitat de Barcelona) a lliurat a tots/es qui assisteixin regularment a les sessions del curs.

Per a obtenir, conjuntament amb el Diploma, un Certificat de menció especial, serà necessari a més de la assistència a classe, realitzar un treball monogràfic sobre algun dels temes tractats (de 10 pàgines d'extensió) que serà orientat pels coordinadors del curs.

MÒDUL I. LA PRIVACIÓ DE LLIBERTAD: ÀMBITS POLICIAL, JUDICIAL i PENITENCIARI

(Coordina: OSPDH)

DIVENDRES 15 de Març, de 16 a 20 hores

Las primeres incidències de la privació de llibertat

- INAUGURACIÓ DEL CURS: (Iñaki Rivera Beiras, OSPDH; Andrés García Berrio, Irídia; Lluïsa Domingo, ACDDH)
- LA DETENCIÓ EN L'ÀMBIT POLICIAL. Drets i garanties dels/les detinguts/des. El rol de l'assistència lletrada i dret de defensa (Anaïs Franquesa, Irídia)
- LA DETENCIÓ DAVANT DELS JUTGES. Drets i garanties dels/les detinguts/des. Mecanismes per evitar l'ingrés a la presó (Laia Serra, ACDDH)

DISSABTE 16 de Març, de 10 a 14 i de 15 a 18 hores

L'ingrés a la presó. Principals incidències de la vida penitenciària.

- 10-12h. L'ENTRADA A LA PRESÓ: informació sobre els drets, classificació interior (Núria Monfort i Solange Hilbert, Iacta)
- 12.15-14h. EL PAS DE PRESO/A PREVENTIU/VA A PENAT/DA. Classificació en graus, problemàtica dels beneficiaris penitenciaris i dels trasllats de Centres, acostament/allunyament de les famílies (Iñaki Rivera Beiras, OSPDH)
- 15 a 18h: RACISME EN EL MARC DEL SISTEMA PENAL. (Andrés García Berrio, Irídia)

DIVENDRES 29 de Març, de 16 a 20 hores

La importància de la defensa jurídica a la presó

- 16-18h EL ROL DELS ADVOCATS/DES durant el compliment de penes privatives de llibertat. (David Aranda, Alerta Solidària)
- 18-20h EL RÉGIM DISCIPLINARI PENITENCIARI (Laura Moreno, OSPDH)

DISSABTE 30 de Març, de 10 a 14 i de 15 a 18 hores

La tortura i la violència institucional I. Entorns torturants, aïllament penitenciari i control jurisdiccional de l'administració.

- 10-12h. L'ÀÏLLAMENT PENITENCIARI. Especial consideració dels Departaments de Règim Tancat a Catalunya (Rachele Stroppa - SIRECOVI Andrés García Berrio - Irídia)
- 12-14h. VIOLÈNCIA INSTITUCIONAL A LA PRESÓ. Principals emergències. (Libertad Francés, Salhaketa, Nafarroa)
- 15h-18h EL CONTROL JURISDICCIONAL DE L'ADMINISTRACIÓ PENITENCIARIA. (José A. Rodríguez Sáez, Magistrat)

**MÒDUL 2. EFECTES DE LA PRIVACIÓ DE LLIBERTAT.
DISCRIMINACIONS I RESISTÈNCIES.**

(Coordina: IRÍDIA)

DIVENDRES 5 d'Abril, de 16 a 20 hores

La tortura i la violència institucional II. Subjectivitats empresonades i especial vulnerabilitat

- 16 - 18h: XARXES I SUPORT DE FAMILIARS. La importància de les xarxes de ex presos/es i familiars d'ajuda a les persones empresonades i a les seves famílies (Gracia Amo, Famílies de Presos a Catalunya; Montse Blanch Clivella)
- 18 - 20h: GÈNERE I PRESÓ. Les especificitats de l'afectació de la presó en la situació de les dones i de les persones del col·lectiu LGTBI (Clivella; Patsili Toledo, Antígona)

DISSABTE 6 d'Abril, de 10 a 14 i de 15 a 18 hores

L'atenció a la salut física i mental de les persones privades de llibertat. Aspectes jurídics, psicossocials i mèdics.

- 10 - 12 LA PROBLEMÀTICA DE LA SALUT EN LA PRESÓ (Cristina Garés, SIRECOVI)
- 12 - 14h EL PROTOCOL D'ISTANBUL i el paper dels/les metges/ses (Olga Casado, Equip Assessor de l'Autoritat Catalana per a la Prevenció de la Tortura)
- 15 - 18h EL SUPORT I ACOMPANYAMENT PSICOSOCIAL a les víctimes de violència institucional (Estel·la Salabarnada i Elisenda Pradell, Irídia)

DIVENDRES 26 d'Abril, de 16 a 20 hores

Registre, comunicació i acció internacional vers la violència institucional

- LA IMPORTÀNCIA DE LES EINES DE REGISTRE, VISUALITZACIÓ I COMUNICACIÓ dels maltractaments i de la tortura (Alejandro Forero, SIRECOVI; i Jorge del Cura, CDCT)
- L'ÀMBIT INTERNACIONAL. Capacitació per a la utilització dels organismes internacionals (ONU, Consell d'Europa) (Iñaki Rivera Beiras, OSPDH i David Bondia, IDHC)
- EL PAPER DELS MITJANS DE COMUNICACIÓ en la denúncia de la tortura (Sheila Marín, SIRECOVI, Elisenda Rovira (Mediacat), Oriol Solé (Eldiario.es))

DISSABTE 27 d'Abril, de 11 a 14 i de 15 a 18 hores

La necessitat de crear una xarxa catalana de suport social i jurídica a persones privades de llibertat.

Taller col·lectiu amb propostes de futur. Amb els/les estudiants, activistes, professors/es, afectats/des i familiars:

Presentació i dinamització de David Fernández (periodista i activista); Jordi Borràs (fotoperiodista).

Participació d'Helena Solà, Organització Mundial contra la Tortura